

Vergaderjaar 1986–1987

19586

Nadere wijziging van de Algemene Ouderdomswet en enige andere sociale verzekeringswetten (instelling van een uniforme liquiditeitsregeling voor de centrale sociale verzekeringsfondsen alsmede invoering van een overheidsgarantie voor de gerechtigden in alle sociale verzekeringswetten)

Nr. 8

EINDVERSLAG

Vastgesteld 4 februari 1987

Na kennisneming van de memorie van antwoord zijn in de vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ nog verschillende opmerkingen gemaakt en vragen gesteld. Onder het voorbehoud dat de regering deze tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De leden van de C.D.A.-fractie dankten de bewindslieden voor de beantwoording van de door hen gestelde vragen. Op een aantal punten wensten zij nog een verduidelijking.

De bewindslieden verklaren, in antwoord op een vraag van de C.D.A.-fractieleden, geen voorstander te zijn van vervroeging van de definitieve premievaststelling. Zij wijzen in dit verband op het voordeel van de grotere flexibiliteit, die de huidige situatie biedt. In aansluiting hierop vroegen de leden van de C.D.A.-fractie of de bewindslieden het een voordeel vinden, wanneer de premievaststelling door de fondsen jaarlijks reeds in juni zal plaatsvinden, zoals door de Stichting van de Arbeid is gevraagd.

Ten aanzien van het primaat van premievaststelling merkten deze leden op, dat de bewindslieden hierover weliswaar een discussie ten principale wensen te voeren bij de behandeling van een wetsvoorstel, dat hierop betrekking heeft, maar dat in de beantwoording van de vragen bij het onderhavige wetsvoorstel reeds een stellingname te dien aanzien te onderkennen is.

De leden van de C.D.A.-fractie vonden de reactie van de bewindslieden op de vraag naar een regeling in geval van betalingsonmacht van sociale fondsen niet overtuigend. De indruk bleef bestaan, dat er alleen een regeling gewenst wordt, indien de praktijk uitwijst, dat er een nodig is. De aan het woord zijnde leden waren van mening, dat in deze situatie het gevaar bestaat, dat de put gedempt wordt, wanneer het kalf verdrongen is. Ook waren zij niet overtuigd door de aangedragen argumenten ten aanzien van de rente-opslag. Zij wezen in dit verband op de mogelijkheid de rente te baseren op het zgn. Amsterdamse Interoffer Bankingrate, zoals in diverse contracten op de geldmarkt gebeurt. Daarmee zou tegemoet gekomen kunnen worden aan de bezwaren tegen de rente-opslag op kasgeldleningen.

Ten aanzien van de informatieverplichting merkten de leden van de C.D.A.-fractie op, dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen

¹ Samenstelling:

Leden: Nypels (D66), Weijers (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), voorzitter, Beckers-de Bruijn (PPR), Spieker (PvdA), Moor (PvdA), Gerritse (CDA), Buurmeijer (PvdA), ondervoorzitter, Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Groenman (D66), Oomen-Ruijten (CDA), Ter Veld (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Dales (PvdA), Linschoten (VVD), Alders (PvdA), Kamp (VVD), Nijhuis (VVD), Leijnse (PvdA), Doelman-Pel (CDA), G. Terpstra (CDA), De Leeuw (CDA), Biesheuvel (CDA).

Plv. leden: Tommel (D66), Wolters (CDA), B. de Vries (CDA), Van Es (PSP), Worrell (PvdA), Kok (PvdA), Van Iersel (CDA), Korthals (VVD), Engwirda (D66), Van Noord (CDA), Van der Vlies (SGP), Melkert (PvdA), Van Gelder (PvdA), De Grave (VVD), Wöltgens (PvdA), Franssen (VVD), Schutte (GPV), Knol (PvdA), Paulis (CDA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Tuinstra (CDA), Leerling (RPF).

fondsen, die een goede liquiditeitspositie hebben en die in een meer zorgelijke situatie verkeren. Inzicht in de financiële positie van alle fondsen is ieder kwartaal te verkrijgen uit de rapportages van deze instellingen aan de Nederlandse Bank. Waarom is daarnaast een rapportage over de kaspositie van de fondsen aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid noodzakelijk, zo vroegen deze leden zich af. Kan dit niet beperkt blijven tot de fondsen, waarvan de financiële positie hiertoe aanleiding geeft? Ten slotte wilden de leden van de C.D.A.-fractie vernemen of de staatssecretaris voornemens is te zijner tijd een advies te geven aan het AWF-fonds over het berekenen van rente over reeds uitstaande leningen ingevolge artikel 34 WW.

De leden van de P.v.d.A. verklaarden dat de memorie van antwoord hun tegenzin om het wetsvoorstel reeds nu te behandelen had versterkt. Immers, het wetsvoorstel is sinds 1981 in voorbereiding geweest, hetgeen de haast in 1987 merkwaardig maakt, waar juist in 1987 de nieuwe Organisatiewet sociale verzekering als wetsvoorstel zal worden afgerond. Ook de memorie van antwoord erkent een duidelijke samenhang tussen beide onderwerpen. Voor louter theoretische afwegingskaders zijn wetenschappelijke studies geschikter dan wetten.

Deze laatste stelling laat zich duidelijk adstrueren met behulp van de redenering in de memorie van antwoord, waarbij het onjuist geacht wordt fondsen door middel van solvabiliteitsgaranties een voordeel op de geldmarkt te geven. Maar wat is nu het bezwaar tegen zo een voordeel, afgezien van de creatie van een bedrijfseconomisch afwegingskader? Leidt deze redenering tot een algehele afschaffing van overheidsgaranties bij het Rijk, als dat blijkens paragraaf 4 bij voorbaat (nu nog niet te kwantificeren) tijdelijke financieringsbehoefte afdekt op de kapitaalmarkt? Terecht acht de regering het niet verstandig nu al nadere regelingen te treffen voor het geval van betalingsonmacht, ten einde niet vooruit te lopen op een situatie, waarvan de kans klein is dat deze zich voordoet.

Uit de antwoorden in paragraaf 4 valt af te leiden dat ook de kans, dat de ultimum-remedium-regeling daadwerkelijk het jaarlijks financieringsarrangement tussen de Staat en de Nederlandsche Bank beïnvloedt en daarmee tot lagere rentelasten (als gevolg van baten kasbeheer) leidt, niet vast te stellen valt. Waarom dan een dergelijke regeling nog bovenop de toch al behoorlijke renteverhoging geplaatst? En zeker in de situatie, waarin een maximum wordt vastgelegd, dat mogelijkerwijze daadwerkelijk ooit feitelijke grenzen vastlegt, is de relatie met de premievaststelling evident.

Ten slotte merkten de leden van de P.v.d.A.-fractie op, dat ook de stand van zaken met betrekking tot de algehele problematiek van financieringsvoorschotten ingevolge artikel 34 Werkloosheidswet (inclusief premievaststellingsproblematiek van wachtgeldfondsen volgens de Tinbergen-Witteveen-methode) reden was om niet nu al de besluitvorming over dit wetsvoorstel af te ronden.

De leden van de fractie van D66 waren de bewindslieden erkentelijk voor de in de memorie van antwoord gegeven antwoorden. Zij maakten nog enkele opmerkingen.

In de eerste plaats wilden zij duidelijk maken dat het ook wat deze leden betreft niet zo kan zijn dat de definitieve besluitvorming over de uitvoeringsorganisatie, dan wel over de vaststelling van premies, dan wel over de heffingsgrondslag voor de werknemersverzekeringen, door het voorliggende wetsvoorstel zou worden beperkt. Met andere woorden, dit wetsvoorstel dient niet op die discussies vooruit te lopen. Voorzover uit die nadere gedachtenwisselingen op de genoemde punten zou blijken dat het nodig is om het in het onderhavige wetsvoorstel geregelde aan te passen, dan moet dat te allen tijde mogelijk zijn, zo stelden zij. Zij vroegen of de bewindslieden dat met hen eens zijn. Terugkomend op de hoogte

van de rente merkten deze leden, in aanvulling op het voorlopig verslag, op nog niet overtuigd te zijn van de noodzaak een 0,5% hogere rente vast te stellen. Dat deze rente hoger is dan de op de geldmarkt geldende rente konden deze leden nog begrijpen, al kan men zich voorstellen dat het in de wet vastleggen van het maximum van de leningfaciliteit als zodanig voldoende reden is om te zoeken naar andere financieringsvormen en derhalve van de faciliteit geen gebruik te maken. Mede om te kunnen beoordelen welk beslag deze «opslagrente» in voorkomende gevallen op de uitgaven van de sociale verzekeringsfondsen kan leggen, hadden deze leden gevraagd om een indruk terzake van de verwachte hoogte van de leningen. De bewindslieden achtten het in de memorie van antwoord niet mogelijk om die indruk te geven. Toch achtten deze leden het wenselijk om vooraf te weten welke globale netto-opbrengsten de voorgestelde wettelijke bepalingen voor het Rijk eventueel kunnen opleveren. Zij waren van mening dat het niet de bedoeling kan zijn dat het Rijk in aanzienlijke mate overhoudt aan een regeling als de onderhavige. Immers, het zou dan een belang kunnen worden voor de overheid om aan de sociale verzekeringsfondsen leningen te verstrekken, hetgeen in strijd is met het ultimium-remedium-karakter aan de kant van de sociale verzekeringsfondsen. Deze leden vroegen de bewindslieden daarom toch nog nader te willen ingaan op de omvang van de leningen, c.q. de eventuele opbrengsten voor het Rijk.

Deze leden stelden ten slotte nog enkele aanvullende vragen. In het voorlopig verslag hadden deze leden gevraagd naar de stimulans voor de beheerders van de fondsen, om tot een zo efficiënt mogelijk financieel beheer te komen. Blijkens de memorie van antwoord zijn zij daaraan «gehouden». Dat was echter niet de vraag. Voor het bedrijfsleven, dat ook te maken heeft met (liquiditeits-)leningen, bestaat een stimulans voor een zo doelmatig mogelijk bedrijfsbeheer. Dat kan immers leiden tot een hogere winst, tot groei van de onderneming en/of tot tevredenheid van de aandeelhouders. Een dergelijke prikkel om tot een optimaal «bedrijfsresultaat» te komen ontbreekt voor de sociale verzekeringsfondsen per definitie. Deze leden vroegen daarom op welke wijze een zo doelmatig mogelijk beheer niettemin is verzekerd.

De voorzitter van de commissie,
Kraaijeveld-Wouters

De griffier van de commissie,
Van der Windt